

Reviderte nasjonalregnskapstall for 2006 og 2007: Hovedbildet av norsk økonomi er uforandret

**Ingunn Sagelvmo og
Ole Magnus Jakobsen**

Endelige nasjonalregnskapstall for 2006 og reviderte foreløpige tall for 2007 endret ikke på hovedbildet av utviklingen i norsk økonomi i disse årene. De reviderte nasjonalregnskapstallene bekrefter at 2007 hadde den sterkeste veksten i fastlandsøkonomien siden 1971 og økningen var hele 6,1 prosent.

De endelige tallene for 2006 viste at BNP for Fastlands-Norge økte med 4,9 prosent fra året før, som er 0,1 prosentpoeng høyere enn de tidligere publiserte tallene. Fra 2006 til 2007 viser reviderte foreløpige tall at BNP for Fastlands-Norge økte med 6,1 prosent mot 6,2 prosent i tidligere anslag.

For BNP totalt er revisjonene for 2006 og 2007 henholdsvis ned 0,2 og 0,6 prosentpoeng til 2,3 og 3,1 prosent. For 2007 skyldes revisjonene dels endringen av basisår, dvs. at fastpristall nå baserer seg på priser fra 2006, mot 2005 ved tidligere publiseringer, og dels innarbeiding av ny informasjon fra foreløpige strukturstatistikker. De nye statistikkildene for 2007 har kun gitt marginale endringer av utviklingen i næringstallene. Det er skifte av basisår fra 2005 til 2006 som har medført at BNP totalt er nedjustert med 0,6 prosentpoeng. På grunn av den sterke prisøkningen på olje og gass fra 2005 til 2006, ble oljevirkomhetens andel av totaløkonomien relativt kraftig oppjustert i forhold til året før. Konsekvensene av dette er at selv om nedgangen i olje- og gassproduksjonen er tilnærmet uendret for 2007 sammenlignet med tidligere anslag, forklarer denne vektendringen det aller meste av BNP-revisjonen.

Komponentene i bruttoproduktet til Utvinning av råolje og gass i 2006 er revidert slik at bruttoproduktet er justert fra -5,2 i til en nedgang på -6,5 prosent. For 2007 er bruttoproduktet kun endret med 0,1 prosentpoeng og viser nå en nedgang på 6,1.

Veksten i Fastlands-Norge var bredt basert i både 2006 og 2007, men spesielt tjenesteproduksjonen hadde kraftig vekst. Varehandel har blitt revidert opp i 2006 og bidrar med 11 prosent til oppjusteringen. Forklaringen finner man igjen i en generell revisjon av etterspørselsveksten, som man kan se i revisjonene av både varekonsum (+0,9 prosentpoeng), produktinnsats (+2,6 prosentpoeng) og bruttoinvesteringer (+4,4

prosentpoeng). Selv om verditallene for industrien er tilnærmet uforandret for 2006 i forhold til tidligere publiserte tall, ble industrien nedjustert fra en vekst i bruttoproduktet på 6,9 prosent til en vekst på 3,1 prosent. Dette har sammenheng både med at prisutvikling på produktinnsatsen var lavere enn tidligere publisert og at prisen på produksjonen var høyere.

For 2007 er det relativt små revisjoner av vekstratene for de enkelte næringer, men foreløpige strukturstatistikk indikerer en viss oppjustering av industri og noen tjenesteytende næringer, og nedjustering av andre næringer. Samlet sett er BNP for fastlands-Norge tilnærmet uendret. For industrien er det særlig metallindustrien som er blitt revidert opp. Totalt for industrien er veksten oppjustert med 1,0 prosentpoeng fra 4,3 prosent til 5,3 prosent. Forretningsmessig tjenesteyting er revidert opp med 1,0 prosentpoeng, mens veksten i finansiell tjenesteyting og post og telekommunikasjon er nedjustert fra de tidligere publiserte tallene.

Nedjustering av offentlig forvaltning i 2006

Bruttoproduktet i offentlig forvaltning er nedjustert med 1,2 prosentpoeng for 2006 i forhold til tidligere publiserte tall. Størst er revisjonen av statlig forvaltning hvor både sivilforvaltning og forsvaret er nedjustert. For forsvaret er det tilgang på ny informasjon som har ført til revisjonen. For sivilforvaltningen er endringen en kombinasjon av at prisene på produktinnsatsen er lavere enn tidligere anslått, men også at produksjonsvolumet er noe nedjustert. Til endelig regnskap blir

Revisjonssyklus årlig nasjonalregnskap

Årlig nasjonalregnskapstall blir første gang presentert ca. 50 dager etter årets utløp. Deretter blir de revidert 21 og 47 uker etter årets utløp. Endelig nasjonalregnskap publiseres 23 måneder etter årets utløp. Revisjonen som omtales for 2006 er endringene som har skjedd mellom det foreløpige årsregnskapet som ble publisert for 1 år siden og endelig årsregnskap, mens revisjonene for 2007 viser endringene fra foreløpig regnskap som ble publisert i mai i år. De endelige tallene for 2007 vil bli publisert i november 2009.

Ingunn Sagelvmo er seniorrådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (ingunn.sagelvmo@ssb.no)

Ole Magnus Jakobsen er rådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (ole.jakobsen@ssb.no)

Tabell 1. Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumending i prosent. Reviderte og tidligere publiserte tall for 2006 og 2007

	2006			2007		
	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosentpoeng	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosentpoeng
Vekst i Bruttonasjonalprodukt (BNP)	2,3	2,5	-0,2	3,1	3,7	-0,6
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	4,9	4,8	0,1	6,1	6,2	-0,1
Oljevirkosomhet og utenriks sjøart	-5,3	-4,1	-1,2	-4,9	-4,6	-0,3
Bruttoprodukt Fastlands-Norge	4,3	4,8	-0,5	5,9	6,1	-0,2
Industri og bergverk	3,1	7,1	-4,0	5,4	4,7	0,7
Annen vareproduksjon	-2,1	-0,7	-1,4	7,2	9,3	-2,1
Tjenester inkl. boligjenester	7,5	6,5	1,0	6,9	7,0	-0,1
Offentlig forvaltning	1,0	2,2	-1,2	3,2	3,3	-0,1
Innenlands sluttanvendelse						
Konsum i husholdninger	5,0	4,6	0,4	6,1	6,4	-0,3
Konsum i offentlig forvaltning	1,9	2,9	-1,0	3,4	3,6	-0,2
Bruttoinvestering i fast realkapital	11,7	7,3	4,4	8,4	9,3	-0,9
Bruttoinvestering i Fastlands-Norge	11,9	7,6	4,3	9,3	9,4	-0,1
Eksport i alt	0,0	0,4	-0,4	2,5	2,8	-0,3
Import i alt	8,4	8,1	0,3	7,5	8,7	-1,2
Vekst i sysselsetting og produktivitet						
Sysselsatte personer	3,6	3,4	0,2	4,1	4,0	0,1
Utførte timeverk	3,1	2,6	0,5	4,4	4,2	0,2
Lønn pr normalårsverk	4,8	4,9	-0,1	5,6	5,6	0,0
Bruttoprodukt per utførte timeverk	-0,9	0,0	-0,9	-1,2	-0,6	-0,6
Prisvekst						
BNP prisdeflator	8,5	8,4	0,1	2,2	1,6	0,6
Prisdeflator for BNP Fastlands-Norge	3,9	3,6	0,3	2,8	2,4	0,4
Prisdeflator for konsum i husholdningene	1,8	2,1	-0,3	0,6	0,6	0,0
Vekst i inntektstall, løpende verdier						
Driftsresultat	13,8	13,9	-0,1	-2,3	-2,8	0,5
Bruttonasjonalinntekt(BNI)	10,3	10,1	0,2	6,1	6,0	0,1
Disponibel inntekt for Norge	10,8	10,5	0,3	6,0	5,6	0,4
Disponibel inntekt for husholdninger mv	-4,7	-4,6	-0,1	6,7	7,1	-0,4
Sparing i Norge	21,1	19,1	2,0	3,3	1,5	1,8
Sparing i Offentlig forvaltning	35,8	35,1	0,7	1,8	0,5	1,3
Sparing i husholdninger mv	-99,0	-99,3	0,3	329,0	.. ¹	.. ¹
Husholdningenes sparate i prosent	0,1	0,1	0,0	0,4	-0,4	1,0

¹ Sparingen i det foreløpige anslaget for 2007 var negativt derfor er det ikke beregnet vekstrate i tabellen da dette ikke gir mening.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

fastpristall for individuell tjenesteproduksjon beregnet ved å benytte direkte volumobservasjoner. For staten gjelder dette hovedsakelig sykehusjenestene. Summen av endringene medførte altså at bruttoproduktet ble revidert ned fra en vekst på 2,1 til 0,4 prosent.

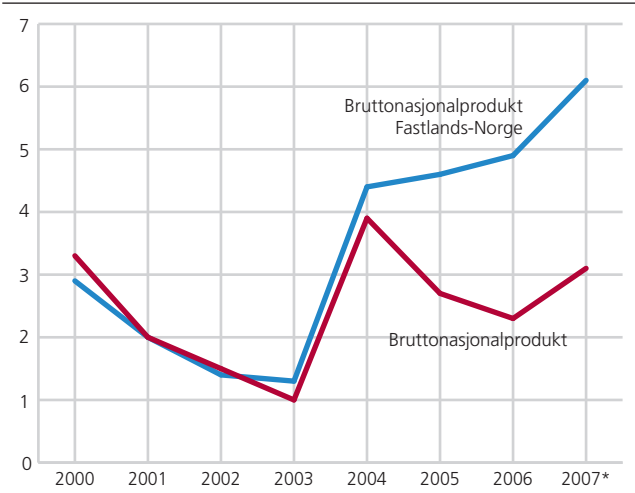
Også bruttoproduktet i kommunene ble nedjustert, og her kan revisjonen hovedsakelig knyttes til at den beregnede rentemarginen var lavere enn først beregnet, samtidig som prisene på produktinnsatsen ble kraftig nedjustert, en nedjustering på nærmere 3 prosentpoeng. For 2007 er det kun mindre endringer for offentlig forvaltning.

Konsumet i offentlig forvaltning er revidert ned for begge årene til hhv 1,9 og 3,4. Nedjusteringen for 2006 er på 1,0 prosentpoeng og henger sammen revisjonene som er omtalt over.

Hva er normale revisjoner av BNP?

Revisjonene av 2006 og 2007 er for de fleste makroøkonomiske hovedstørrelsene om lag av samme størrelsesorden som ved tidligere revisjoner. Analyser (Mæhle 1990) (Evensen 2004) har vist at det er mindre revisjoner mellom siste foreløpige tall og endelige årsregnskapstall, og noe større revisjoner mellom foreløpige anslag. I gjennomsnitt revideres BNP med 0,2

Figur 1. Volumvekstrater for BNP, 2000-2007. Prosent endring fra foregående år. Totalt og Fastlands-Norge

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

prosentpoeng og BNP fastlands-Norge med 0,1 prosentpoeng mellom foreløpige og endelige regnskapstall. For foreløpige regnskapstall er revisjonene i gjennomsnitt 0,5 prosentpoeng for BNP og 0,2 prosentpoeng for BNP fastlands-Norge.

Liten revisjon av husholdningenes konsum

I følge de nye tallene økte husholdningenes konsum med 5,0 prosent i 2006 og med 6,1 prosent i 2007.

Dette er en oppjustering på 0,4 prosentpoeng for 2006 mens veksten er nedjustert med 0,3 prosentpoeng for 2007. For 2006 er det varekonsumet som er revidert opp mens tjenestekonsumet er revidert noe ned. Veksten i konsumet for 2007 er den sterkeste siden midten av 1990-tallet. Det var spesielt kjøp av biler samt foto og IT utstyr som hadde sterk vekst, men også kjøp av klær og sko og fritidsutstyr bidro til den kraftige veksten.

Oppjustering av investeringene i 2006

Bruttoinvesteringer i fast realkapital er oppjustert med 15 milliarder kroner til en volumvekst på 11,7 prosent i 2006. Det er 4,4 prosentpoeng høyere vekst enn tidligere antatt. Lagerendringene er imidlertid justert ned slik at bruttoinvesteringene samlet sett bare er justert opp med rundt 5 milliarder, noe som tilsvarer revisjon i vekstraten på ett prosentpoeng. Av investeringene i fast kapital er over halvparten knyttet til oppjustering av tallene for forretningsmessig tjenesteyting, der særlig eiendomsdrift/-utvikling drar investeringene opp. Ellers er også investeringene i tjenester i tilknytning til olje og gassutvinning og finansiell tjenesteyting revidert opp med henholdsvis 3 milliarder og 4,5 milliarder.

I 2007 er investeringene i industrien oppjustert med 3,3 prosentpoeng til en vekst på 25,8 prosent. Dette er den kraftigste veksten i investeringene som er observert siden 1995. Det var store investeringer i oljeraffinerer, metallindustri, maskiner og utstyr. Særlig stor etter-

Årsaker til revisjoner av nasjonalregnskapet

I forhold til det foreløpige årsregnskapet, bygger det endelige årsregnskapet på et mer fullstendig og detaljert statistikkgrunnlag. De viktigste kildene i det endelige årsregnskapet er de ulike strukturstatistikkene som blant annet inneholder informasjon om produksjonsinntektene fordelt på ulike varer og tjenester. Strukturstatistikken inneholder også informasjon om utgifter til varer og tjenester, og om investeringsutgifter fordelt på art. I tillegg benyttes annen statistikk fra SSB som for eksempel forbruksundersøkelsen, varehandelsstatistikk med omsetning fordelt på vare osv. Også tall fra Totalkalkylen for jordbruket og lønnsomhetsundersøkelsen for fiskerinæringen benyttes til endelig regnskap. For nærmere dokumentasjon av de enkelte statistikker se «Om statistikken» på Statistisk sentralbyrås hjemmesider, under hver statistikk. <http://www.ssb.no>.

Til sammenligning vil informasjonen i de foreløpige regnskapene basere seg på ulike korttidsindikatorer som produksjonsindeksen for industrien og ulike omsetningsindekser for tjenester. Mange av korttidsindikatorerne er såkalte volumindikatorer. Prisinformasjonen i de ulike regnskapsversjonene er relativ lik. Til de foreløpige regnskapene har vi ingen informasjon om bruken av varer og tjenester i produksjonen og forutsetter derfor at strukturen i det siste endelige regnskap fortsatt gjelder. Så snart et nytt endelig regnskap er klart, vil dette inngå som nytt grunnlag/basisår for utviklingen av de foreløpige tallene. Nytt basisår innarbeides i november hvert år og vil i seg selv medføre revisjoner av de foreløpige tallene. Fra foreløpige til endelige tall kan man oppleve til dels betydelige revisjoner av detaljer i regnskapene, mens det makroøkonomiske hovedbilde i mindre grad revideres.

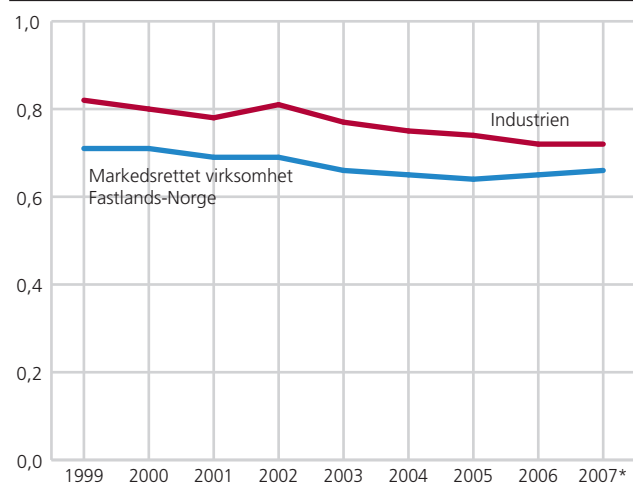
spørsmål fra verftsindustrien gav vekst i investeringene i transportmiddelindustri, metallvarer og maskinindustrien. Veksten i oljeinvesteringene er uforandret i forhold til tidligere anslag. Alt i alt viser de reviderte tallene at veksten i bruttoinvesteringene i fast realkapital er tilnærmet uendret for 2007 sammenlignet med tidligere anslag.

Økt driftsresultat i industri

Samlet driftsresultat for Norge er uforandret for 2006 og svakt oppjustert for 2007. Det samme gjelder for driftsresultatet for Fastlands-Norge. For begge årene er det derimot en kraftig oppjustering av driftresultatet i industrien. Driftsresultatet er over 4 milliarder høyere i 2006 og over 7 milliarder høyere i 2007 enn tidligere anslag. Dette har gitt en vekst i driftsresultatet i industrien på hhv. 22,1 og 10,0 prosent. Siden 2000 har driftsresultatet for industrien nesten doblet seg i verdi.

Lønnskostnadene totalt er revidert noe opp for begge årene. Det samme gjelder lønnskostnadene i industrien. Imidlertid er ikke lønnskostnadene for industrien justert opp i samme grad som driftsresultatet noe som medfører at lønnskostnadenes andel av faktorinntekt (summen av driftsresultat og lønnskostnader) holder seg på samme lave nivå i både 2006 og 2007 som tidligere beregnet. Fra 2005 til 2006 falt lønnskostnadsandelen, mens den var tilnærmet konstant mellom 2006 og 2007.

Figur 2. Lønnskostnader i prosent av faktorinntekt 1999-2007

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Derimot er lønnskostnadens andel av faktorinntekten for markedsrettet virksomhet i fastlands-Norge økende. Til tross for en viss økning i lønnskostnadens andel av faktorinntekten, er andelen fremdeles langt under nivået som er observert på slutten av 1990-tallet.

Antall sysselsatte personer er revidert opp med hhv. 0,2 og 0,1 prosentpoeng i de to årene og økte med hhv. 3,6 og 4,1. Dette er den kraftigste økningen i sysselsetting som er registrert i nasjonalregnskapet etter 1970. Over 100 000 flere personer var sysselsatte i 2007 enn i 2006.

Høy sparing for Norge i 2006 og 2007

Nasjonalinntekten for Norge var i 2006 på 1896 milliarder kroner. Dette er en oppjustering på 9,2 milliarder kroner i forhold foreløpig regnskap for 2006, og skyldes hovedsakelig at Norge fikk et høyere bidrag fra formuesinntektene fra utlandet enn tidligere antatt. Formuesinntektene er oppjustert med 7 milliarder kroner siden forrige publisering i juni 2008. Disponibel inntekt for Norge i 2006 var på 1876 milliarder kroner som er en oppjustering på 4,7 milliarder kroner sammenlignet med tidligere publiserte foreløpige tall. Sparingen i Norge for 2006 var på 582 milliarder kroner, som er over 8 milliarder kroner høyere enn beregnet i det foreløpig regnskapet.

De reviderte foreløpige tallene for 2007 viser en vekst i nasjonalinntekten på nærmere 6 prosent fra året før. Det er en oppjustering på 15 milliarder i forhold til tidligere publiserte tall. Også andre komponenter er noe endret og medfører at sparingen totalt er oppjustert med 19 milliarder kroner og nå beregnet til 601 milliarder kroner.

Disponibel realinntekt fra 2005 til 2006 vokste med 7,4 prosent. Fra 2006 til 2007 gikk disponibel realinntekt opp med 3,2 prosent.

Lav sparing i husholdingene i 2006 og 2007

Disponibel inntekt for husholdingene i 2006 gikk ned med 4,6 prosent sammenlignet med året før, og utgjorde 861 milliarder kroner, om lag som tidligere anslått. Nedgangen i disponibel inntekt fra 2005 til 2006 skyldes formuesutgifter, som økte med 10 milliarder kroner, og redusert aksjeutbytte. Spesielt gikk aksjeutbytte i 2006 kraftig ned, og skyldes skattemessige tilpassinger. Utbytte som overstiger avkastningen av risikofri kapitalplassering ble fra 1.1.2006 skattelagt på lik linje med alminnelig inntekt. Sparingen for husholdingene var i 2006 på 918 millioner som er en liten oppjustering fra det foreløpige regnskapet. Spareraten, som viser sparingens andel av disponibel inntekt, var på 0,1 prosent i tråd med tidligere anslag.

Formuesutgiftene økte kraftig i 2007 og gikk opp med vel 30 milliarder kroner. Bakgrunnen for denne utviklingen var husholdingenes økte beholdning av rentebærende gjeld og gjentatte renteøkninger. I forbindelse med økt rente gikk inntektene fra rentebærende fordringer opp med vel 16 milliarder kroner.

Sparingen i 2007 er i de reviderte tallene anslått til 3994 milliarder kroner, og spareren til 0,4 prosent. Dette er en oppjustering av de tidligere spareanslagene på 7,3 milliarder kroner, og har hovedsakelig sammenheng med sparing i pensjonsfond som ble oppjustert med 7 milliarder kroner fra den tidligere publiseringen. Den disponible inntekten er noe nedjustert, og det samme er konsumanslaget.

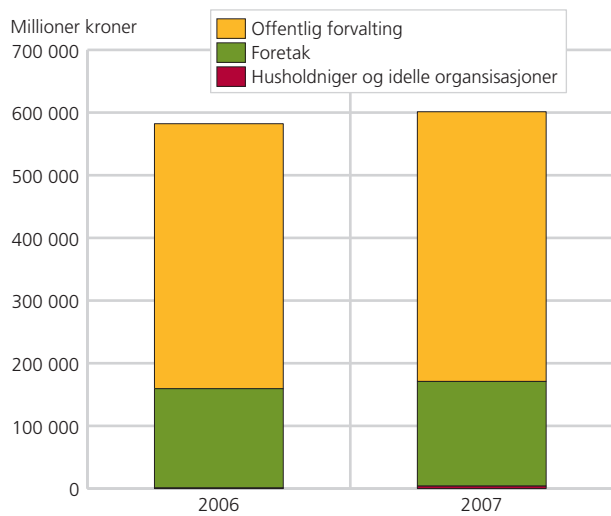
Husholdingenes disponible realinntekt utenom aksjeutbytte, som viser inntekten korrigert for prisstigningen på varer og tjenester som anvendes innenlands, økte med 6,2 prosent fra 2005 til 2006 og med 5,9 prosent fra 2006 til 2007.

Mer detaljer om husholdingenes inntekter og utgifter, se www.ssb.no/emner/09/01/knri

Fremdeles høy sparing i offentlig forvaltning

Sparingen i offentlig forvaltning for 2006 var 423 milliarder kroner og utgjorde 73 prosent av total sparing i Norge. Dette er en vekst på 0,5 prosent fra 2005. I 2007 var sparingen fremdeles høy og anslått til 430 milliarder kroner som tilsvarte en vekst på 1,6 prosent. De høye nivåene på sparingen henger sammen med veksten i norsk økonomi som bidro til et høyt nivå på skatteinngangen. De store bidragene til offentlig forvaltning er inntektene fra merverdiavgiften, skatt på inntekt og formue og petroleumsskattene. I tillegg har offentlig forvaltning høye formuesinntekter og inntekter fra produkt- og næringsbeskattning. For 2006 økte disse inntektene med vel 134 milliarder kroner fra 2005, og i 2007 gikk inntektene ytterligere opp med 30 milliarder kroner.

Figur 3. Sparing fordelt på hovedsektor for 2006 og 2007.
Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I forhold til tidligere publiserte anslag er det liten endring på de reviderte tallene for 2006. For 2007 medfører imidlertid de nye beregningene en oppjustering av den offentlige sparingen med 7,6 milliarder kroner. Dette skyldes hovedsakelig en oppjustering av petroleumsskattene på vel 6 milliarder kroner.

Økte nettofinansinvesteringer i foretakene

2006-tallene viser at sparingen i foretaksektoren var på 151 milliarder kroner. Dette er en oppjustering i forhold til de foreløpige tallene publisert i juni 2008 på 17 milliarder. Foretaksektoren økte sparingen med 9 milliarder kroner fra 2006 til 2007. Nettofinansinvesteringer i 2006 var på 28 milliarder kroner som er en oppjustering på vel 13 milliarder fra det foreløpige anslaget. For 2007 er nettofinansinvesteringene foreløpig anslått til 26 milliarder kroner, som er 25 milliarder høyere enn tidligere anslått.

Referanser

Evensen, Trude Nygård (2004): Er foreløpig nasjonalregnskapstall pålitelige?, *Økonomiske analyser* 6/2004, Statistisk sentralbyrå.

Mæhle, Nils Øyvind (1990): Kvaliteten på foreløpig nasjonalregnskapsstatistikk, *Økonomiske analyser* 7/1990, Statistisk sentralbyrå.